

ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม สำหรับการพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ขนาดเล็ก กรณีศึกษา พื้นที่ชายหาดชะอำ

PERCEPTION SOCIAL CARRYING CAPACITY: SMALL BUSINESS FOR REAL ESTATE DEVELOP

CASE STUDY: HAT CHA-AM AREA

อรุณ ศิริจานุสรณ์

อาจารย์พิเศษ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้จัดการฝ่ายวางแผนกลยุทธ์และพัฒนาธุรกิจใหม่
บริษัท วิไลลักษณ์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด
E-mail : kanunun@yahoo.com

บทคัดย่อ

พื้นที่ชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่มีความสวยงามและมีชื่อเสียง เป็นที่นิยมอย่างมากของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้เกิดความต้องการต่อเนื่องในเชิงธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ตามมากขึ้นไปด้วย การศึกษาวิจัยนี้เน้นวิเคราะห์ถึงระดับความหนาแน่นการใช้พื้นที่ที่มีผลต่อการรับรู้ความรู้สึกทางสังคมของนักท่องเที่ยวในรูปแบบของการพักผ่อนและกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะสามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนของช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว อาทิเช่น การกำหนดวันพัก ลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการเข้าถึง และสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวม โดยบทสรุปของการวิจัย จะช่วยเป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาโครงการบนพื้นที่ชายหาดชะอำ ให้มีการวางนโยบาย เพื่อพัฒนาพื้นที่และโครงการให้สอดคล้องตรงความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มากที่สุดยิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ขนาดเล็ก
วิสาหกิจขนาดย่อม

ABSTRACT

Hat Cha-am area, Petchaburi province is one of the most beautiful and popular beaches in Thailand. The increasing numbers of tourists every year results in the continuous demand on real estate business. This research study was undertaken in order to identify the levels of people density on the beach that are most satisfied by the tourists. It was hypothesized that the tourist characteristics, pattern of recreation, and types of activities are variables affecting

the level of density desired by the tourists. They, in turn, can lead to the determination of duration of staying, characteristics of tourist facilities, accessibility to tourist attractions, and surrounding environment. The research conclusion can provide information in support of the Project for Development of Had Cha-am Area in terms of policy formulation to develop the area to be more relevant to the needs of tourists in the future.

KEYWORDS : Real Estate Development, Perception Carrying Capacity, Small Real Estate Business, Small Business Enterprise

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่มีการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับกิจการด้านท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น แล้วก็รายได้ในธุรกิจด้านนี้ทำรายได้ให้กับประเทศไทยสูงถึงปีละ 40,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 และเพิ่มเป็น 70,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นแค่ช่วงห่างของระยะเวลาเพียง 2 ปีเท่านั้น (ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552) รวมทั้งเกิดความชะงักงันของภาคธุรกิจส่วนอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบมาจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ทั้งเชิงพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม ทำให้ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ทั้งในแง่นโยบายของรัฐและการดำเนินงานส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน ทั้งเรื่องพาณิชย์กรรม อสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรมก่อสร้าง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดที่มีการท่องเที่ยวอย่างมาก อาทิเช่น ภูเก็ต กระบี่ พังงา เชียงใหม่ ขชายหาดพิทยา ขชายหาดหัวหิน และขชายหาดชะอำ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะดึงดูดเงินตราต่างประเทศ เข้ามาเพื่อยกระดับสถานะทางเศรษฐกิจ และสร้างงานให้เกิดในท้องถิ่น แต่การส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงที่ผ่านมา ไม่ได้มีการวางกรอบแผนการทำงาน และการจัดการยังไม่ดีเพียงพอ ยังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ของหน่วยงานที่กำกับดูแล อาทิเช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรม ธนาคารส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือผู้ประกอบการเดิมของท้องถิ่น และผู้ประกอบการผู้ลงทุนใหม่ เป็นต้น แม้ในช่วงปัจจุบันจะมีการวางแผนพัฒนาเชิงนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวก็ตาม แต่ยังเป็นลักษณะต่างคนต่างเป็นผู้ร่าง ไม่มีการประชุมร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้บางโครงการที่จะทำการส่งเสริมนั้น ขัดแย้งกันเองได้ ทั้งที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน

กล่าวคือ มีการพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน และการบริการ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ร้านอาหาร แหล่งสถาบันเทิง รวมทั้งเชิงข้อกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในพื้นที่ เป็นต้น บ่อยครั้งเมื่อช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ที่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนเป็นจำนวนมาก เช่น ช่วงหยุดเทศกาลต่างๆ หรือช่วงที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาพักผ่อนในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนที่พักอาศัย ระบบสาธารณูปโภคที่รองรับไว้ไม่เพียงพอ ทั้งการระบายและการกำจัดของเสีย สภาพแวดล้อมถูกทำลาย เกิดความพลุกพล่านขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการที่ฉวยโอกาส ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้นับเป็นจุดเริ่มที่จะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศและกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งกิจการที่ลงทุนอื่นๆ ที่จะตามมาด้วยการท่องเที่ยว เช่น ภาคการก่อสร้าง หรือภาคอสังหาริมทรัพย์

ดังนั้น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึง และเตรียมการป้องกันมิให้เกิดสภาพการณ์นี้ หรือลดความรุนแรงของผลกระทบที่มาจากเรื่องลักษณะดังกล่าวนี้ ให้ลดน้อยลง แต่การที่จะสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอย่อมจะต้องใช้เงินลงทุนที่สูงและใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานที่กินเวลานาน ซึ่งอาจจะไม่คุ้มค่าหรือทันตามความต้องการของกิจการท่องเที่ยวในแต่ละปี โดยวิธีการแก้ไขอาจจะดำเนินไปในเชิงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้มีความพอเหมาะสำหรับแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง เรียกว่า **"การสร้างความพึงพอใจและรับรู้ความรู้สึก (Perception Carrying Capacity)"** ของนักท่องเที่ยวนั่นเอง ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยว และการกำหนดขีดความสามารถในรับรู้ความรู้สึก นักท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญ และได้รับการพิจารณาใน

กระบวนการวางแผน เพราะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาและการประเมินความเป็นไปได้ ทั้งเชิงกายภาพ และการบริหารจัดการธุรกิจ แต่ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกนี้ ไม่สามารถจะกำหนดแน่นอนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และที่สำคัญขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ตลอดจนกิจกรรม ชนิดของการพักผ่อน และความต้องการพื้นฐานของนักท่องเที่ยวแต่ละระดับชั้นและประเภทอีกด้วย ดังนั้น การพัฒนาขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของแหล่งท่องเที่ยว จึงต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และสังคม ตลอดจนการจัดหาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้เกิดการต่อยอดของผลกำไรเชิงเศรษฐกิจในลำดับสุดท้ายได้อีกด้วย

การศึกษาขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวของพื้นที่ชายหาดนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (ที่มา: Prarce and Kirk, 2004) ได้แก่ 1) ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสภาพแวดล้อม (Perception Environment Carrying Capacity) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของสิ่งแวดล้อมในการรับรู้ความรู้สึกของการท่องเที่ยว วัดได้ในรูปของดัชนีวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม 2) ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางกายภาพ (Perception Physical Carrying Capacity) หมายถึง ปริมาณสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว เช่น สถานที่พัก และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นต้น ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย และ 3) ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม (Perception Social Carrying Capacity) นั้นหมายถึง ความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชายหาดและบริเวณโดยรอบ ในทัศนะของนักท่องเที่ยวสามารถวัดได้จากระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจผ่านการรับรู้ความรู้สึกที่จะมาพักผ่อน (ที่มา: Gatz, and Konrad, 1964) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า นอกจากข้อมูลทางด้านกายภาพและความเหมาะสมสภาพแวดล้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่กำกับดูแลพื้นที่ จะมีการกำหนดแนวทางการพัฒนา อาทิเช่น การกำหนดความสูงอาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดิน การควบคุมก่อสร้างอาคาร การควบคุมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น สภาพความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม ก็เป็นอีกองค์ประกอบปัจจัยสำคัญของผลกระทบต่อการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการลงทุนพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงเน้นไปที่ "การศึกษา

ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม (Perception Social Carrying Capacity)" เพื่อใช้เป็นข้อมูลต้นแบบและข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งธุรกิจท่องเที่ยวได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำ ที่นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ความรู้สึกและพึงพอใจรวมทั้งพักผ่อน ตลอดจนมีกิจกรรมตามความประสงค์ได้
2. เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวเกิดความสามารถรับรู้ความรู้สึกและพึงพอใจ
3. เพื่อหาแนวทางของการกำหนดรูปแบบ สำหรับปรับปรุงและส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทชายหาด ในลักษณะของพื้นที่ตากอากาศ
4. เพื่อเป็นพื้นที่กรณีศึกษาตัวอย่าง สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในบริเวณอื่นของพื้นที่ตากอากาศบริเวณอื่นของประเทศไทยได้

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

เน้นการศึกษานบนพื้นที่ชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในเชิงกายภาพนั้น มีความยาวของชายหาดประมาณ 6 กิโลเมตร นับตั้งแต่สะพานหิน บริษัทชลประทานซีเมนต์ ต่อเนื่องไปจนถึงปากคลองบางหิน โดยมีถนนร่วมจิตต์เป็นถนนเลียบชายหาด และกั้นระหว่างพื้นที่ชายหาดกับอาคารสิ่งก่อสร้าง ร้านค้า และที่พักอาศัย แต่ในการศึกษาได้กำหนดพื้นที่ตลอดความยาวถนน เพราะปัจจุบันได้มีการขยายตัวต่อเนื่องโดยตลอดความยาวถนน มีการขยายตัวของผู้ที่ลงทุนธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ขนาดเล็กจำนวนมาก และเป็นพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวอย่างหนาแน่น รวมทั้งเป็นที่ตั้งของ โรงแรม บังกาโลว์ ร้านอาหาร และแผงลอยจำนวนมาก ส่วนความกว้างของชายหาด นับจากถนนร่วมจิตต์ด้านชายหาด จนถึงระดับน้ำทะเลขึ้นสูงสุด เฉลี่ยประมาณ 30 เมตร ซึ่งสภาพกายภาพของหาดที่มีความลาดชันน้อยและมีกลุ่มของต้นสนทะเลขึ้นอยู่ริมหาด ทราวยังขาวอยู่และคลื่นน้อย ซึ่งเป็นผลทำให้นักท่องเที่ยวมักที่จะพักผ่อนบริเวณนี้

สมมติฐานการศึกษาวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีการรับรู้ความรู้สึกทางสังคมที่มีผลต่อความพึงพอใจและความหนาแน่นบริเวณพื้นที่ชายหาดชะอำ ที่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบกิจกรรมการพักผ่อนแตกต่างกันที่มีผลต่อความพึงพอใจและความหนาแน่นบริเวณพื้นที่ชายหาดชะอำ ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้และรายจ่ายต่อเดือน ที่นำมาใช้ในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง และภูมิลำเนา
2. ตัวแปรด้านรูปแบบการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนวันพัก ระยะเวลาในการพักผ่อน การเลือกสภาพแวดล้อม แบบธรรมชาติ และแบบมีสิ่งอำนวยความสะดวก ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม ตลอดจนระยะห่างจากกลุ่มข้างเคียงที่นักท่องเที่ยวต้องการ
3. ตัวแปรด้านกิจกรรมการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการพักผ่อนแบบสงบ มีความเป็นส่วนตัว และกิจกรรมการพักผ่อนแบบสนุกสนาน เช่น เดินเล่น เล่นน้ำ นั่งและนอน รับประทานอาหาร เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม (Perception Social Carrying Capacity) นับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นโครงการขนาดเล็ก ยังให้ความสำคัญที่น้อยกว่าความพึงพอใจทางด้านรายได้และผลกำไรในการดำเนินธุรกิจ เพราะเพียงแคคิดว่ามันเป็นปัจจัยและองค์ประกอบภายนอก ซึ่งควรจะเป็นหน้าที่ของภาครัฐ แต่ถ้าผู้ประกอบการมีข้อมูลเพียงพอแล้ว ก็น่าจะช่วยสนับสนุนให้การตัดสินใจพัฒนาโครงการในแต่ละบริบทได้ง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในการศึกษาเบื้องต้นก็พอที่จะรับทราบวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจหรือแผนทางด้านการท่องเที่ยว มักจะเน้นไปที่การดำเนินงานแก้ไขด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม และเร่งรัดการก่อสร้างต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น หรือไม่ก็เพียงแค่วัดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางกายภาพของนักท่องเที่ยวเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัย

คาดหวังว่าผลการศึกษาดังนี้ น่าจะเป็นลักษณะของแนวทางการศึกษาต้นแบบ (Model) ที่น่าจะนำไปใช้ประยุกต์กับสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ ได้ แต่ก็อาจจะต้องมีการปรับรายละเอียดปลีกย่อยบางประการให้สอดคล้องกับพื้นที่ที่จะทำการศึกษาที่ชัดเจนประยุกต์ร่วมกันด้วย

ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรีเท่านั้น ผลการศึกษาแม้ว่าจะมีผลน่าเชื่อถือได้ สำหรับชายหาดชะอำ แต่ก็ไม่สามารถที่จะนำไปใช้สรุปกับชายหาดอื่นๆ ได้ ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพ สังคม และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้

ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นในลักษณะเสนอแนวความคิดหลักๆ อยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกสิ่งแวดล้อม ซึ่งกล่าวถึงความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อมกับจำนวนผู้มาใช้ ประการที่สอง กล่าวคือพฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมว่า การแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์นั้นจะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างไร ประการสุดท้าย เป็นการกล่าวถึงมาตรฐานในการกำหนดขีดความสามารถการรับรู้ความรู้สึกสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประมวลเป็นแนวทาง ต่อยอดในการศึกษาในการพัฒนาขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม (Perception Social Carrying Capacity)

ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก (Perception Carrying Capacity)

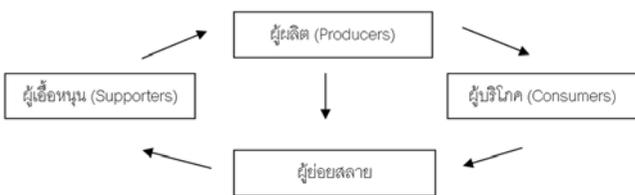
1. ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกสิ่งแวดล้อม การดำรงชีวิตของมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างมากมาย ทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร ถนน สะพาน หรือที่รวมตัวเป็นขนาดใหญ่ ทั้งหมู่บ้านและชุมชน และที่ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ เช่น อุณหภูมิ แสงสว่าง ต้นไม้ พื้นที่ เป็นต้น จากการที่มนุษย์ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่รวมตัวกันเป็นสังคม องค์กร มีบทบาทที่สัมพันธ์กันทำให้มนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นธรรมชาติด้วย เช่น ค่านิยม วัฒนธรรม เป็นต้น

ซึ่งความสัมพันธ์ต่างๆ เหล่านี้มีปัจจัยของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง (วิลลิสทรี ทรายางกูร, 2540)

ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนี้ มนุษย์มีบทบาท ทั้งทางตรงและทางอ้อม มนุษย์จึงพยายามเข้าไปควบคุม สิ่งแวดล้อมต่างๆ ไว้ และมีความพยายามสร้างสภาพแวดล้อม ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์มากที่สุด ซึ่งความพยายามของมนุษย์นั้น มีทั้งเป็นผลดีและผลเสียต่อพื้นที่ ในระยะยาว ซึ่งเป็นปัญหาที่มนุษย์เองพยายามที่จะกำหนด ขอบเขตและแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหา ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

แนวความคิดการศึกษาขีดความสามารถการรับรู้ ความรู้สึกสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสาขาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ได้มีการพิจารณาช่วงของการเจริญเติบโต ซึ่งมี 4 ขั้นตอน 1) ช่วงที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว (Acceleration Phase) 2) ช่วงที่ สิ่งมีชีวิตมีการเจริญหรือเพิ่มพูนมากที่สุด (Point of Inflection) 3) ช่วงการเจริญเติบโตลดลง (Deceleration Phase) และ 4) ช่วงของความสมดุล (Carrying Capacity) ดังภาพที่ 1. (ชุมพล งามผ่องใส, 2545)

การที่จะทราบว่าพื้นที่ใด หรือสภาพแวดล้อมใด ถึงจุดที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่นั้นสังเกตได้จากสิ่งปรากฏขึ้นตามธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อมนั้นแสดงออกมา เช่น มีการพังทลายของดิน ดันไม้ เป็นต้น ก็แสดงว่าสภาพแวดล้อมดังกล่าวเกินจุดที่เหมาะสมไปแล้ว ต้องมีการป้องกันและแก้ไขกันไป เพราะ ความสามารถสูงสุดของพื้นที่ใดๆ จะแปรผันไปตามปัจจัยของ สิ่งแวดล้อมในขณะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้การแก้ไขและปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงความสามารถสูงสุดของพื้นที่ก็ย่อมจะทำได้

แผนภาพที่ 1. องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม แบ่งตามหน้าที่ระบบ สิ่งแวดล้อม ตามทฤษฎีเอื้ออำนาจระบบสิ่งแวดล้อม

2. ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกสำหรับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใดแหล่งท่องเที่ยวใดเที่ยวหนึ่ง หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวหลังไหลเข้าไปมากจนเกินขีดความสามารถของพื้นที่ที่จะรองรับได้จะก่อให้เกิดปัญหา การขาดแคลนที่พัก น้ำ ไฟฟ้า การกำจัดของเสีย สภาพแวดล้อม ถูกทำลาย และมีความพลุกพล่านมากขึ้นจนนักท่องเที่ยวรับ สภาพเช่นนั้นไม่ได้หรือเมื่อนักท่องเที่ยวต่างรู้สึกว่าเป็นบรรยากาศ ที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจได้เกิดขึ้น แล้วนั้น คือ จุดที่เริ่มมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในบริเวณนั้น หรือกล่าวได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวนั้นได้เกินขีดความสามารถ ในการรองรับของพื้นที่แล้ว

ปัจจุบันแนวความคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรับรู้ ความรู้สึกสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่แพร่หลายในกลุ่มนักพัฒนา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งพยายามที่จะเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจ ด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยปราศจากการคำนึงถึงการดึงดูดนักท่องเที่ยวนั้น ต้องอาศัย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของประเทศ ถ้าคุณค่าพื้นฐานถูกเปลี่ยนแปลงหรือทำลายไป การพัฒนาการ ท่องเที่ยวย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ (ภราเดช พยัฆวิเชียร, 2545) ในทางตรงข้ามจะได้รับผลกระทบอยู่ 2 ประการ คือ 1) ผลกระทบ ต่อภาพพจน์ของการท่องเที่ยว คือ การลดลงของคุณภาพ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว และ 2) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คือ การทำลายสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ วัฒนธรรม และสังคม ที่อาจจะมาจากการลงทุนโครงการพัฒนาต่างๆ ในเขตพื้นที่

3. ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกสำหรับการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล

การศึกษาเพื่อหาขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก สำหรับการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล มีความสำคัญ มาก เนื่องจากสภาพของแหล่งท่องเที่ยวเป็นทัศนียภาพและ ความงาม มีแสงแดด หาดทราย และน้ำทะเล เป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญ นักท่องเที่ยวสามารถที่จะมาท่องเที่ยวได้อย่างไม่มีจำกัด ตราบเท่าที่แหล่งท่องเที่ยวมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวก และโครงสร้างพื้นฐานอย่างพอเพียง โดยทั่วไปจะมีการแบ่งพื้นที่ การใช้ประโยชน์ของที่ดิน แบ่งออกเป็น 3 บริเวณ (Heberlein T.A., 1983) 1) ที่พักและบริการสิ่งอำนวยความสะดวก

(Accommodation and Service Sector Zone) 2) เขตกันระหว่างบริเวณที่พักกับบริเวณที่มีกิจกรรมการพักผ่อน (Transit Zone) และ 3) บริเวณสำหรับกิจกรรมการพักผ่อน (Recreational Activity Zone)

4. การกำหนดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของแหล่งท่องเที่ยว

ขีดความสามารถถือเป็นมาตรฐานพิเศษ ที่ต้องกำหนดเฉพาะตามแต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยว (ศรีนทรา เตชะวิรัช, 2544) และกำหนดระดับที่ยอมรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวจะนับกันเมื่อผลทางลบเริ่มแสดงผลแต่การกำหนดเกณฑ์การวัดนั้นไม่แน่นอนแตกต่างกันตามชนิดของแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะท้องถิ่น ระยะเวลา และชนิดนักท่องเที่ยว ซึ่งเกณฑ์การวัดนั้นมี 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่วัดค่าได้ทางสถิติ เช่น ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก หรือผลกำไรทางเศรษฐกิจ ส่วนอีกกลุ่ม คือ 2) กลุ่มที่วัดค่าไม่แน่นอน เช่น ผลกระทบต่อประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยม เป็นต้น

สำหรับเกณฑ์การวัดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกสำหรับการท่องเที่ยว สามารถวัดได้เป็นเวลาที่เป็นเวลาและอัตราการใช้สอยพื้นที่ของนักท่องเที่ยว (World Tourist Organization, 2000) กำหนดไว้อยู่ 3 วิธีหลัก คือ 1) การวัดด้วยระยะเวลา เป็นการนับจำนวนสูงสุดที่มีผู้มาใช้ประโยชน์ในช่วงเวลาหนึ่ง 2) การวัดด้วยพื้นที่เป็นวงเป็นการวัดจำนวนคนต่อหน่วยพื้นที่หรือความยาว (Fred Lawson and Manual Bared-Bovy, 1998) และ 3) การวัดอัตราการใช้สอยของนักท่องเที่ยว การวัดด้วยวิธีนี้เป็นการให้บริการทางสังคมและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะสัมพันธ์กับจำนวนประชากรท้องถิ่น ความหนาแน่น ฤดูกาล หรือผลกำไรเชิงเศรษฐกิจ เช่น จำนวนห้องพัก หรือจำนวนเตียงพัก

พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

1. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

พฤติกรรมเป็นผลรวมขององค์ประกอบ 2 ประการ (Lynch Kevin, 1980) คือ ลักษณะนิสัยของบุคคลและสภาพแวดล้อมในขณะนั้น ที่พฤติกรรมย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลต่างๆ ของบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลรับรู้ สภาพแวดล้อมนี้จึงไม่ใช่สภาพแวดล้อมที่ปรากฏจริง และไม่ได

หมายถึงสภาพแวดล้อมกายภาพเท่านั้น แต่รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย (วิลลิสทรี ทรวงูร, 2540) อิทธิพลที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมนั้น มาจากตัวกำหนดต่อไปนี้ คือ 1) ตัวกำหนดด้านมนุษย์ คือ อิทธิพลด้านสรีรวิทยา, อิทธิพลด้านบุคลิกภาพ อิทธิพลด้านสังคม และอิทธิพลด้านวัฒนธรรม และ 2) ตัวกำหนดด้านสภาพแวดล้อม คือ ลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ, คุณสมบัติต่างๆ ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และตำแหน่งของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2. พฤติกรรมกับกระบวนการสภาพแวดล้อม

นักจิตวิทยาสังคมโดยทั่วไป ได้ให้ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์มาก มนุษย์จะต้องแสวงหาการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมอย่างพอเหมาะไม่มากหรือน้อยจนเกินไป โดยมนุษย์จะใช้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นตัวกำหนดขอบเขตการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (เอ็ดมพร วิสมหมาย, 2539) ซึ่งจะมีตัวกำหนดขอบเขตที่จะต้องคำนึงถึงได้แก่ 1) พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล (Personal Space Behavior) เป็นพฤติกรรมของบุคคลกับการแสดงออก ที่เป็นการป้องกันการล่วงล้ำอาณาเขต ที่เว้นว่างส่วนบุคคลนี้ เรียกว่า เขตกันชนร่างกาย (Body Buffer Zone) ซึ่งที่เว้นว่างส่วนบุคคลนี้ แบ่งออกเป็น 4 ระยะ (Heberlein T.A., 1983) ระยะใกล้ชิด (Intimate Distance), ระยะส่วนบุคคล (Personal Distance), ระยะห่างทางสังคม (Social Distance) และระยะสาธารณะ (Public Distance) 2) การยึดอาณาเขต (Territoriality) คือ การรับรู้ว่าเนื้อที่หรือสถานที่เฉพาะแห่งนั้น มีเจ้าของยึดอาณาเขต จึงมีความหนาแน่นและช่วยกำหนดความเป็นส่วนตัว และ 3) ความแออัด (Crowding) คือ ความไม่สมดุลระหว่างจำนวนคนกับพื้นที่ เช่น คนจำนวนมากใช้เนื้อที่ที่จำกัดร่วมกัน ย่อมทำให้มีที่ว่างไม่เพียงพอสำหรับทำกิจกรรมส่วนตัวอย่างตามที่ต้องการ

ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม โดยใช้ความหนาแน่น ความแออัด และความพึงพอใจเป็นตัวกำหนด

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการวัดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม คือ การที่นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจในสภาพทางกายภาพของแหล่ง

ท่องเที่ยวมากที่สุด (Heberlein T.A., 1983) กล่าวถึง การนำระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลายๆ คนมารวมกัน ทั้งความพึงพอใจที่เพิ่มขึ้นและความพึงพอใจที่ลดลง ซึ่งเมื่อนำทั้งสองระดับมารวมกันก็ถือว่าเป็นความสามารถในการรองรับทางสังคมได้ ส่วนความหนาแน่นและความแออัดขึ้นของสังคมจะอยู่ด้วยกัน 2 ประการ คือ 1) สถานที่ และ 2) การมีกิจกรรม กล่าวได้โดยสรุปจะเห็นว่า สถานที่ และการมีกิจกรรม เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรคำนึงถึงสำหรับการกำหนดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม นอกจากนี้การกำหนดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก ควรจะต้องมาจากฝ่ายบริหาร หรือผู้ประกอบการของแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณนั้นๆ ที่จะเป็นเกณฑ์กำหนดให้มีกิจกรรมการพักผ่อนประเภทใดไม่ควรให้มีความขัดแย้งในกิจกรรมกันเอง

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยนั้น ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายสภาพทั่วไปที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

จากการสำรวจนักท่องเที่ยวที่มาชายหาดชะอำ ในช่วงวันหยุดและวันหยุดนักขัตฤกษ์นี้ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่า และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง ที่เหลือก็เป็นผู้ประกอบการ นักศึกษา นักเรียน และอีกอาชีพที่สัดส่วนสูงก็คือ พนักงานราชการและรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยคิดเป็น 7,580 บาทต่อคนต่อเดือน และพบว่าการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวที่ชายหาดชะอำนี้มีมูลค่าไม่สูงมากนัก เฉลี่ยคนละ 275 บาทต่อคนต่อวัน เนื่องจากพบว่านักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในแถบภาคกลางและกรุงเทพมหานคร เป็นส่วนใหญ่

รูปแบบการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว ร้อยละ 90 มาที่นี่เพื่อพักผ่อนและท่องเที่ยว ส่วนที่เหลือมาเพื่อทำธุรกิจ เยี่ยมญาติ หรือเป็นทางผ่าน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ โดยจะเป็นการมากับเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 60 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาครอบครัว

และญาติเป็นอันดับรองลงไป คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนการเดินทางจะใช้พาหนะส่วนตัว ถึงร้อยละ 75 และส่วนที่เหลือเป็นการใช้บริการเดินทางจากพาหนะของภาครัฐ เช่น รถไฟ รถปรับอากาศ และ รถ บขส. ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่นำรถส่วนตัว ก็เพื่อความสะดวกสบายมากกว่า เน้นประหยัดค่าใช้จ่าย

การใช้ประโยชน์พื้นที่ชายหาด

1. การเลือกบริเวณที่พักผ่อนและระยะเวลาในการพักผ่อน

นักท่องเที่ยว ร้อยละ 50 มักเลือกบริเวณที่พักผ่อนด้วยเหตุผลของความร่มรื่น และความเป็นธรรมชาติในบริเวณนั้นๆ ส่วนอีกประมาณร้อยละ 30 เลือกเพราะมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ห้องอาบน้ำ และทาบเร่แผงลอย มีเพียงร้อยละ 20 ที่ต้องการมีสภาพแวดล้อมทั้งสองอย่างรวมกัน ซึ่งก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเลือกพักผ่อนได้นั้น นักท่องเที่ยวร้อยละ 40 ได้ตระเวนหาก่อน อีกร้อยละ 35 เจาะจงตั้งใจมาบริเวณนั้นเลย ส่วนที่เหลือนั้นเป็นนักท่องเที่ยวที่พักผ่อนโดยไม่ได้ตระเวนหาเลย กับนักท่องเที่ยวที่ย้ายมาแล้วหลายที่ ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้มีปริมาณรวมกัน ร้อยละ 25

2. กิจกรรมการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว

กิจกรรมการพักผ่อนที่ชายหาดชะอำ มีประมาณ 12 ประเภท และนักท่องเที่ยวเองแต่ละคนก็จะมีกิจกรรมหลากหลายอย่าง เช่น นั่ง นอน เดินเล่น รับประทานอาหาร เป็นต้น กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมมากที่สุด มักเป็นกิจกรรมพักผ่อนอย่างสงบ เน้นความเป็นส่วนตัว ซึ่งมีร้อยละ 75 รองลงมา คือ การเล่นน้ำทะเล การเดินเล่น และรับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 68, 57 และ 54 ส่วนกิจกรรมอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 20 จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่สำคัญๆ นั้น เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยตรง ส่วนกิจกรรมพักผ่อนแบบสนุกสนานมีไม่มากนัก เช่น ชีจักรยาน วิ่ง เล่นกีฬา เป็นต้น

3. ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของชายหาด

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการ ซึ่งได้แก่ ความร่มรื่น เป็นธรรมชาติ ความเงียบสงบ ความสะอาด ความกว้าง การตั้งเก้าอี้ผ้าใบ กองหว่งยาง ทาบเร่ แผงลอย จักรยานเช่า เป็นต้น

4. ความคิดเห็นทั่วไป

นอกจากความพึงพอใจในด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้แสดงความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับความประทับใจ การประสบปัญหา และสิ่งที่ควรปรับปรุงบริเวณพื้นที่ชายหาดชะอำที่ผู้ประกอบการสามารถนำเป็นข้อมูลไปประกอบการดำเนินธุรกิจ ซึ่งความพอใจโดยส่วนรวมอันดับต้นๆ ก็ได้แก่ สภาพหาดสวยและอากาศดี สวรรค์ต้อนรับลงมา ได้แก่ ความสงบร่มรื่น ตลอดจนน้ำทะเลใสสวย

ส่วนระหว่างการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะพบปัญหาการไม่มีที่จอดรถมากที่สุด โดยเฉพาะในวันหยุดสำคัญๆ นอกจากนี้ราคาที่พักและสินค้าต่างๆ ก็แพงขึ้นด้วย ส่วนปัญหาอื่นๆ ก็อย่างเช่น การรักษาความปลอดภัย การบริการ และการประชาสัมพันธ์

ระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

ระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ ซึ่งเป็นการวัดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคมนี้ กระทำโดยนักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นต่อจำนวนคนในการสัมภาษณ์ และการประมาณการของนักท่องเที่ยวที่จะทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัดและไม่พอใจที่จะพักผ่อนต่อไป

1. ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวปัจจุบัน

การนับจำนวนปริมาณนักท่องเที่ยวตลอดชายหาดพื้นที่กรณีศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ช่วงๆ ละ 500 เมตร ปรากฏว่าจำนวนนักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันมากในแต่ละกลุ่มพื้นที่และช่วงเวลา กล่าวคือ ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ พบว่ามีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยที่สุดเพียง 250 คน ส่วนจำนวนมากที่สุดมีถึง 2,580 คน ซึ่งจำนวนนี้สามารถนับได้ในวันหยุดสำคัญ เช่น วันตรุษจีน หรือวันสงกรานต์ ทำให้สามารถคิดคำนวณที่ได้มาจากการสำรวจ ตลอดทั้ง 7 วัน เป็น 1,024 คน หรือ 18.4 ตารางเมตรต่อคน

2. ความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวยอมให้มีเพิ่มขึ้น

จากการสอบถามนักท่องเที่ยว ในช่วงเวลาและสถานที่ต่างๆ กันตลอดแนวชายหาด พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อความหนาแน่นในปัจจุบัน และมีความคิดเห็นถึงความหนาแน่นระดับนี้ สามารถจะเพิ่มขึ้นได้อีกเฉลี่ย 2.83 เท่า

ซึ่งจะเห็นว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 76.4 มีความพึงพอใจที่จะให้มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น 1 เท่า และก็ยังมียกท่องเที่ยวที่ต้องการความหนาแน่นเพิ่มขึ้นอีก 2 และ 3 เท่าด้วย แต่ก็มีสัดส่วนน้อยลงตามลำดับ คือร้อยละ 15 และ 9 อย่างไรก็ตาม มีนักท่องเที่ยวส่วนน้อยที่รู้สึกความหนาแน่นในปัจจุบันมีมากเกินไป

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งขึ้นเพื่อการวิจัย โดยมีตัวแปรต่างๆ ดังนี้คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายในการมาท่องเที่ยว และภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว

2. รูปแบบการพักผ่อน ตัวแปรที่นำมาพิจารณาคือระยะเวลาการค้างคืน ระยะเวลาในการพักผ่อนที่ชายหาด บริเวณที่เลือกพักผ่อน และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม

3. กิจกรรมการพักผ่อน กิจกรรมการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว มีหลายประเภท แต่กิจกรรมที่เลือกมาเป็นตัวแปรคือกิจกรรมที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด ได้แก่ เล่นน้ำทะเล เดินเล่นนั่ง และนอนพักผ่อนที่ชายหาด และการช้อปปิ้ง

โดยตัวแปรอิสระต่างๆ ดังกล่าว ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือ ระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ความถี่		หมายเหตุ
	จำนวน	ร้อยละ	
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน	455	100.00	$\bar{X} = 3.70$ S.D. = 0.83
- พอใจมาก	455	10.10	
- พอใจ	281	61.80	
- ไม่แน่ใจ	80	17.60	
- ไม่พอใจ	41	9.00	
- ไม่พอใจเลย	7	1.50	
ถ้าพอใจ จำนวนคนเพิ่มขึ้นอีกเท่าใด จึงจะไม่พอใจ	335	100.00	$\bar{X} = 2.83$
25%	59	17.00	
50%	90	26.90	
75%	52	15.50	
100%	55	16.40	
รวมกลุ่ม 100%	256	76.40	
125%	4	1.20	
150%	4	1.20	
175%	4	1.20	
200%	37	11.00	
รวมกลุ่ม 200%	49	14.60	
225%	4	1.20	
250%	4	1.20	
275%	2	0.80	
300%	22	6.60	
รวมกลุ่ม 300%	30	9.00	
ถ้าไม่พอใจ จำนวนคนลดลงอีกเท่าใด จึงจะพอใจ			$\bar{X} = 0.24$
25%	7	14.6	
50%	22	45.8	
75%	19	39.6	
ระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ	441	100	
- ต่ำกว่า 5 ตร.ม. ต่อคน	104	23.6	
- 6 - 23 ตร.ม. ต่อคน	278	63	
- 23 ตร.ม. ต่อคน ขึ้นไป	59	13.4	

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับระดับความหนาแน่นที่พอใจ

ลักษณะส่วนบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	N	Sig. of F
รวมทั้งหมด	15.0231	17.4198	441	
เพศ				
ชาย	13.9328	16.506	258	0.1181
หญิง	16.5601	18.5697	183	
อายุ				
ต่ำกว่า 23 ปี	15.9991	14.7029	136	0.1446
24 - 35 ปี	15.9292	20.5827	196	
35 ปี ขึ้นไป	12.1761	13.7940	109	
การศึกษา				
ประถม	13.0882	14.0185		0.1730
มัธยมต้นและปลาย	13.7728	14.1540	124	
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	18.5311	22.4403	146	
รายได้ต่อเดือน				
ต่ำกว่า 4,500 บาท	13.3059	7.5050	107	0.2610
4,501 - 7,000 บาท	13.0457	7.8206	152	
7,001 - 10,000 บาท	12.8959	7.1618	34	
10,001 - 15,000 บาท	10.2838	7.0783	32	
15,000 บาท ขึ้นไป	10.7539	6.9005	116	
รายจ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้ (ต่อวัน)				
ต่ำกว่า 250 บาท	15.2769	15.7119	116	0.4257
251 - 1,000 บาท	14.0369	15.4637	215	
1,001 บาท ขึ้นไป	16.6829	22.1414	110	
ภูมิลำเนา				
กรุงเทพฯ	17.4314	20.7148	163	0.0248
ภาคกลาง	13.2224	14.0718	263	
ภาคอื่นๆ	20.4253	26.5752	15	

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการพักผ่อนกับระดับความหนาแน่นที่พอใจ

รูปแบบการพักผ่อน	$\bar{X}$	S.D.	N	Sig. of F
วันพัก				
มาเข้าเย็นกลับ	13.1611	13.2162	318	0.0001
พัก 2 - 3 คืน	18.8662	23.0616	113	
พัก 3 คืน ขึ้นไป	30.8072	38.4701	10	
เวลาพักผ่อน				
ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง	18.2774	22.8690	103	0.0060
4 - 6 ชั่วโมง	11.8774	8.27680	174	
6 ชั่วโมง ขึ้นไป	16.3167	20.0062	164	
การเลือกสภาพแวดล้อม				
แบบธรรมชาติ	14.215	14.5968	222	0.1962
แบบมีสิ่งอำนวยความสะดวก	15.0372	17.1768	168	
ทั้งสองแบบ	19.2787	27.8795	47	
ระยะห่างที่ต้องการ				
1 - 3 เมตร	13.2090	12.9563	208	0.0037
4 - 6 เมตร	14.8852	16.3504	173	
6 - 15 เมตร	21.7094	28.9413	60	
ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม				
น้อย	17.2432	18.5549	162	0.0248
ปานกลาง	15.1280	18.1736	179	
มาก	11.2387	13.1294	100	

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวกับระดับความหนาแน่นที่พอใจ

กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	N	Sig. of F
เล่นน้ำ				
ไม่ได้เล่นน้ำ	14.5132	14.5703	136	0.7466
เล่นน้ำ	15.0901	18.3501	304	
ขี่จักรยาน				
ไม่ได้ขี่จักรยาน	13.9721	14.8365	362	0.0066
ขี่จักรยาน	19.8389	25.7756	79	
เดินเล่น				
ไม่ได้เดินเล่น	13.5715	14.1153	189	0.1583
เดินเล่น	15.9210	19.2936	251	
นั่ง นอน พักผ่อน				
ไม่ได้ นั่ง นอน พักผ่อน	15.0367	16.1546	113	0.9923
นั่ง นอน พักผ่อน	15.0618	17.8586	326	
จำนวนคนในกลุ่ม				
1-2 คน	13.4468	10.7678	163	1.1938
3-5 คน	15.5029	18.6423	166	
6 คน ขึ้นไป	16.606	22.6224	112	

สรุปผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาระดับขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม หรือระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการพักผ่อน การเลือกสถานที่และกิจกรรมการพักผ่อน รวมทั้งความพึงพอใจ ตลอดจนศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ เหล่านี้ว่า สามารถนำมาพยากรณ์ระดับความหนาแน่น โดยที่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ที่เดินทางมาพักผ่อนบริเวณชายหาดชะอำ ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคำถามแบบเปิดและแบบปิด ซึ่งเลือกใช้พื้นที่ตลอดความยาวของชายหาดชะอำ ความยาว 3 กิโลเมตร นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ สามารถที่จะสรุปข้อมูลการวิจัย ได้เป็น 6 ส่วน คือ

- ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชะอำ มีเพศชายมากกว่าเพศหญิง ถึงร้อยละ 20 มีระดับอายุส่วนใหญ่ 28 ปี และมีถึงร้อยละ 80 ทำงานแล้ว โดยประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนและนักธุรกิจมากที่สุด ส่วนอาชีพอื่นๆ ที่มีอัตราส่วนร้อยละที่มากเช่นกัน ก็ได้แก่ ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนนักเรียนและนักศึกษา นักท่องเที่ยวเหล่านี้มีรายได้ตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงระดับสูง ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยคิดเป็น 7,580 บาทต่อคนต่อเดือน และพบว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวที่ชายหาดชะอำนี้มีมูลค่าไม่สูงมากนัก เฉลี่ยคนละ 275 บาทต่อคนต่อวัน เนื่องจากพบว่านักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในแถบภาคกลางและกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่

- รูปแบบการพักผ่อนและเลือกสถานที่

นักท่องเที่ยวร้อยละ 60 เป็นผู้เดินทางแบบมาเข้าเย็นกลับ หรือมาพักผ่อนค้างไม่เกิน 1 คืน และใช้เวลาพักผ่อนอยู่บนชายหาดค่อนข้างนาน เฉลี่ยประมาณ 4 ชั่วโมง ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวได้เลือกสถานที่พักผ่อนที่มีสภาพแวดล้อม ซึ่งให้ความร่มรื่นตามธรรมชาติมากกว่าสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและมีความพลุกพล่าน และถ้าเป็นไปได้นักท่องเที่ยวต้องการความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมหาดอยู่ในระดับที่ดี

- กิจกรรมการพักผ่อน

กิจกรรมการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวชายหาดที่ชะอำ ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการพักผ่อนแบบสงบเน้นความเป็นส่วนตัวสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งและนอนพักผ่อนบนชายหาด เป็นกิจกรรมที่นิยมมาก ส่วนกิจกรรมที่สนุกสนานนั้น กิจกรรมเล่นน้ำจะเป็นที่นิยมมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ในแต่ละกลุ่มของนักท่องเที่ยวพบว่ามีจำนวนคนโดยเฉลี่ย 5.15 คน ทั้งนี้การใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมของนักท่องเที่ยว จะมีรูปแบบเฉพาะตามลักษณะการวางเก้าอี้ผ้าใบให้เช่า หรือร้านอาหารขนาดเล็กและที่พักอาศัยขนาดย่อม โดยเฉลี่ยประมาณกลุ่มละ 3 เมตร

- ระดับความหนาแน่นต่อพื้นที่ชายหาดชะอำ

จำนวนนักท่องเที่ยวในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์มีความแตกต่างกันมาก แต่โดยเฉลี่ยจะมีนักท่องเที่ยววันละ 1,025 คน เฉลี่ยเป็นความหนาแน่นประมาณ 15.5 ตารางเมตรต่อคน และมีความพึงพอใจที่จะให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีก คิดเป็นความหนาแน่นต่อพื้นที่ 13.5 ตารางเมตรต่อคน

- ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับระดับความหนาแน่นของพื้นที่

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะส่วนบุคคล รูปแบบการพักผ่อน การเลือกสถานที่และกิจกรรมการพักผ่อน มีความสัมพันธ์ตามตัวแปรตาม ดังนี้คือ รายได้ รายจ่าย การศึกษา ภูมิลำเนา ลักษณะอาชีพ จำนวนวันพักระยะห่างที่นักท่องเที่ยวต้องการ การเลือกสภาพแวดล้อม และกิจกรรมการช้อปปิ้งกับรับประทานอาหาร โดยตัวแปรแต่ละตัวดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

- ความสามารถในการพยากรณ์ระดับความหนาแน่นของชายหาด

จากการนำตัวแปรต่างๆ ของนักท่องเที่ยวมาพิจารณาพร้อมกันทั้งหมด พบว่าตัวแปรเกี่ยวกับจำนวนวันพักระยะห่างที่นักท่องเที่ยวต้องการและค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวนั้นมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ต่อการกำหนดระดับความหนาแน่นของชายหาดได้ ประมาณร้อยละ 25 โดยจะเริ่มมีอิทธิพล เมื่อระดับความหนาแน่นเกิน 2.44 ตารางเมตรต่อคน เป็นต้นไป ทั้งนี้ตัวแปรเกี่ยวกับจำนวนวันพักผ่อนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ระยะห่างที่นักท่องเที่ยวต้องการและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยว รวมทั้งใช้ชีวิตอยู่ขณะมาท่องเที่ยวอีกด้วย

การสร้างรูปแบบจำลองเพื่อกำหนดขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม

จากผลการศึกษาระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ หรือระดับขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคมพื้นที่ชายหาดชะอำ ซึ่งพบว่า ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคมสามารถรองรับที่ 15.023 ตารางเมตรต่อคน โดยขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคมในระดับต่างๆ นั้น มีความแตกต่างกัน ตามลักษณะของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ก็คือ ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว รูปแบบการพักผ่อน กิจกรรมการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ที่มีการผนวกเข้ากับสมการตัวแปรต่างๆ บนสมมติฐาน 4 ข้อ

การสร้างรูปแบบจำลองในการประเมิน จะใช้วิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอย แบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งได้นำตัวแปรตามสมมติฐาน ข้อที่ 1, 2 และ 3 มาเข้าสมการ เพื่อให้มีการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระเป็นขั้นตอนทีละตัว โดยเริ่มจากตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้มากที่สุดมาเป็นสมการถดถอยสมการแรกก่อนต่อไปก็นำตัวแปรที่มีความสำคัญรองลงมามารวมกับตัวแปรแรก จะทำให้สามารถอธิบายการผันแปรได้มากขึ้นตามลำดับ จนหมดตัวแปรที่สามารถอธิบายการผันแปรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

- ตัวแปรในการวิเคราะห์

ตัวแปรอิสระ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นตัวแปรชุดเดียวกับสมมติฐาน ข้อที่ 1, 2 และ 3 โดยตัวแปรทุกตัวที่นำมาวิเคราะห์อยู่ในรูปของตัวแปรช่วง (Internal Scale) และตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ตามกฎการวิเคราะห์ถดถอยพหุตัวแปร กล่าวคือ

1. ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน รายจ่ายในการมาท่องเที่ยว และภูมิฐานะของนักท่องเที่ยว

2. รูปแบบการพักผ่อน ตัวแปรที่นำมาพิจารณาคือระยะเวลาการค้างคืน ระยะเวลาในการพักผ่อนที่ชายหาด บริเวณที่เลือกพักผ่อน และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม

3. กิจกรรมการพักผ่อน กิจกรรมการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวมีหลายประเภท แต่กิจกรรมที่เลือกมาเป็นตัวแปรคือ กิจกรรมที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุด ได้แก่ เล่นน้ำทะเล เดินเล่นนั่ง และนอนพักผ่อนที่ชายหาด และการใช้จักรยาน

ตัวแปรตาม คือ ขีดความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกทางสังคม ซึ่งสามารถคิดเปรียบเทียบเป็นพื้นที่เฉลี่ยต่อคน (พื้นที่หน่วย ตารางเมตรต่อคน)

- หลักการวิเคราะห์และตีความ

หลักการวิเคราะห์ และตีความค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ตามกฎการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังนี้

1. นัยสำคัญ การวิเคราะห์คำนวณทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ในสมการ (ค่า Factor F) โดยพิจารณาเฉพาะค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตัวแปรใดที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0

2. ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามอธิบายได้ด้วยค่า R กล่าวคือ ค่า R ที่ใกล้ 1 มาก จะมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรสูง ซึ่งความสัมพันธ์นี้อธิบายได้ด้วยค่า R^2

3. เปรียบเทียบ ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อแปรตามมากหรือน้อยกว่ากัน โดยใช้ค่า Beta

4. SEE คือ ค่าความคลาดเคลื่อนจากการคาดคะเน

- ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 พบว่า ตัวแปรตัวแรกที่สามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตาม ได้มากกว่าตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ คือ จำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

$$\text{ระดับความหนาแน่นชายหาด} = 6.83 + 6.47 \text{ วันพัก} \quad (1.44)$$

$$(R = 0.26, R^2 = 0.07, \text{SEE} = 16.79, F = 20.16, \text{Sig.} F = .0000)$$

ผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 พบว่า เมื่อนำตัวแปรที่เป็นระยะห่างที่นักท่องเที่ยวต้องการ มารวมกับจำนวนพักแล้ว ตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบายการผันแปรของระดับความหนาแน่นได้เพิ่มขึ้น ดังนี้

$$\text{ระดับความหนาแน่นชายหาด} = 1.23 + 6.40 \text{ วันพัก} \quad (1.44) + 1.42 \text{ ระยะห่าง} \quad (0.42)$$

$$(R = 0.33, R^2 = 0.11, \text{SEE} = 16.48, F = 16.06, \text{Sig.} F = .0009)$$

ผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 3 พบว่า เมื่อนำรายจ่ายในการท่องเที่ยวรวมกับจำนวนวันพัก และระยะห่างที่นักท่องเที่ยวต้องการ ตัวแปรทั้งสามสามารถอธิบายการผันแปรของระดับความหนาแน่นได้มากขึ้น และเป็นตัวแปรตัวสุดท้ายที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมการในขั้นตอนที่ 3 จึงเป็นสมการสรุปสำหรับการพยากรณ์ระดับความหนาแน่นของชายหาดชะอำ ดังนี้

$$\text{ระดับความหนาแน่นชายหาด} = 2.44 + 7.34 \text{ วันพัก} \quad (1.48) + 1.36 \text{ ระยะห่าง} \quad (0.42) - .01 \text{ ค่าใช้จ่าย} \quad (0.1)$$

$$(R = 0.35, R^2 = 0.12, \text{SEE} = 16.39, F = 12.17, \text{Sig.} F = .0463)$$

โดยสรุป จากการวิเคราะห์ตัวแปรต่างๆ เพื่อพยากรณ์ระดับความหนาแน่นของชายหาดตามขั้นตอนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าตัวแปรจำนวนวันพัก ระยะห่างที่นักท่องเที่ยวต้องการ และรายจ่ายในการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่สามารถจะพยากรณ์ระดับความหนาแน่นของชายหาด ตามสมมติฐานข้อที่ 4 ได้ร้อยละ 12 โดยที่จำนวนวันพักมีอิทธิพลมากที่สุด ($Beta = 7.34$), ระยะห่างที่นักท่องเที่ยวต้องการ ($Beta = 1.36$) และส่วนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว มีอิทธิพลน้อยที่สุด ($Beta = .01$) และเป็นอิทธิพลเชิงผกผัน กล่าวคือ ระดับความหนาแน่น หรือพื้นที่เฉลี่ยต่อคนจะลดลงเมื่อค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยวสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่าใช้จ่ายสูงขึ้นไปเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ดังนั้น การที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งมีส่วนทำให้ความต้องการพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจลดลง อย่างไรก็ตาม

สัมประสิทธิ์ของค่าใช้จ่ายมีค่าเพียง .01 ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ได้จะมีความสำคัญน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรจำนวนวันพัก หรือระยะห่างจากกลุ่มข้างเคียงที่นักท่องเที่ยวต้องการ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง และการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ชายหาดชะอำ ยังมีปัญหาและสิ่งที่ควรปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางกายภาพ การปรับปรุงทางกายภาพ จะมีผลต่อการจัดระดับความหนาแน่นที่เหมาะสมด้วย นอกจากนี้การพัฒนาด้านตลาดการท่องเที่ยวสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางได้ด้วย จึงเสนอแนะการศึกษาวิจัยครั้งนี้

- การปรับปรุงภาพรวมเชิงกายภาพ

เนื่องจากการพักผ่อนบริเวณชายหาดชะอำ เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวประเภทไปเช้าเย็นกลับ หรืออาจจะมีการพักค้างคืนไม่เกิน 1 คืน และมีกิจกรรมการพักผ่อนแบบสงบ เน้นความเป็นส่วนตัว ผสมกับกิจกรรมการพักผ่อนแบบสนุกสนาน อีกทั้งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่จะให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้อีกเป็น 13.5 ตารางเมตรต่อคน ดังนั้น เทศบาลตำบลชะอำ จึงควรจะมีการปรับปรุงในด้านกายภาพ ดังนี้

1. การจัดพื้นที่ท่องเที่ยว

ชายหาดชะอำ เป็นหาดที่เข้าถึงได้อย่างสะดวก มีชายหาดที่ยาว และน้ำทะเลยังคงมีความใสอยู่ พร้อมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยวมีมาก สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจที่สำคัญของชายหาด เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมเดินเล่น อาบน้ำทะเล นั่ง นอนพักผ่อน และรับประทานอาหารทะเล ตลอดจนถึงจักรยาน ดังนั้น จึงควรที่จะแบ่งแยกการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมของนักท่องเที่ยว กล่าวคือ ช่วงกลางชายหาด หรือระหว่างเขตที่ 3 และ 4 ประมาณความยาว 1.5 กิโลเมตร พื้นที่วิจัยซึ่งมีกลุ่มร้านค้า ผู้ประกอบการอย่างหนาแน่น ควรเป็นเขตที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่

ตลอดจนเป็นเขตที่มีอุปกรณ์กีฬาทั้งทางบกและทางน้ำ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมแบบสนุกสนาน โดยเฉพาะ ส่วนเขตที่อยู่ด้านริมของชายหาดทั้งสองข้างรวมความยาว 4.5 กิโลเมตร ควรจัดให้เป็นเขตพักผ่อนแบบสงบ

โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น เช่น แก้วผ้าใบ ร่มผ้าใบ เป็นส่วนน้อย เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว มีพื้นที่พักผ่อนเป็นบริเวณกว้าง หรือสามารถที่จะนำอุปกรณ์ในการพักผ่อนมาเอง โดยที่ไม่ต้องเช่า หรือถ้าเป็นลักษณะที่เจ้าของผู้ประกอบการ จะจัดบริการให้ก็จะช่วยเพิ่มระยะเวลาการค้างคืนบริเวณชายหาด เพิ่มมากขึ้น ซึ่งโดยตลอดความยาวของชายหาดจะต้องมีการจัดระเบียบที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว

2. การปรับปรุงในส่วนพื้นที่จอดรถ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางมาเป็นกลุ่มและนำพาหระมาเอง นิยมจอดรถริมถนน หรือถ้าใครพักค้างคืนก็จะฝากรถไว้ที่โรงแรมและมีการเช่าจักรยาน มาใช้ในการเดินทางบริเวณชายหาด โดยส่วนใหญ่จะนิยมจอดรถริมถนนร่วมจิตต์ด้านที่ติดชายหาด ทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบและลดความกว้างของชายหาดลงอีกด้วย การปรับปรุงอาจจะทำได้โดยให้รถผ่านเข้าหรือออก ถนนร่วมจิตต์เพียงอย่างเดียวและจัดพื้นที่จอดรถที่เหมาะสมไว้เป็นระยะๆ ไม่ให้จอดตามความสะดวกอย่างเช่นในปัจจุบัน

3. การรักษาความสะอาดบริเวณชายหาด

ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ควรจะมีการจัดตำแหน่งถังขยะ หรือระยะเวลาในการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลที่สอดคล้องกับปริมาณของขยะ เพื่อรองรับเป็นจุดๆ โดยเฉพาะจุดที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น รวมทั้งป้ายประชาสัมพันธ์และประกาศขอความร่วมมือในการรักษาความสะอาดบริเวณพื้นที่ชายหาด ในลักษณะการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งการรณรงค์กับผู้ประกอบการทั้งรายย่อยและขนาดกลางที่อยู่ริมถนนร่วมจิตต์ด้วย

4. การรักษาความปลอดภัยพื้นที่ท่องเที่ยว

การสร้างความรู้สึกลปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้มีการเดินทางมาสู่บริเวณนี้อย่างมาก ดังนั้นการจัดระบบตรวจตราความปลอดภัยต่างๆ อาจจะต้องมีการประสานงานร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางเทศบาลตำบลชะอำและทางสถานีตำรวจ รวมทั้งอาจจะมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาช่วยในการดำเนินงานอีกด้วย เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิดบริเวณพื้นที่มูมอับหรือบริเวณพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น หรือการจัดหาอาสาสมัครประจำท้องถิ่นมาช่วยในการดูแล และที่สำคัญคือการสร้าง

จิตสำนึกการเอื้ออาทรกับนักท่องเที่ยวต่างถิ่น ที่ควรจะได้รับจากเจ้าของสถานที่

5. การจัดลักษณะพื้นที่กิจกรรม

จะเป็นลักษณะของเชิงการวางกรอบข้อกำหนดหรือนโยบายการจำกัดลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือลักษณะสิ่งก่อสร้างอาคาร ให้มีการขยายตัวอย่างเป็นระบบระเบียบเรียบร้อย เพื่อป้องกันทัศนียภาพจุดขาดในเขตพื้นที่การท่องเที่ยว รวมทั้งอาจจะเป็นการป้องกันที่ต้นเหตุของเหตุที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคต เช่น อัคคีภัย รวมทั้งอาจจะเป็นการจัดระบบกลุ่มจองผู้ประกอบการให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งก็จะเป็นการง่ายในการบริหารจัดการพื้นที่ และสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้โดยง่าย

- การวางแผน เพื่อการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

เพื่อให้คงความเหมาะสมของบริเวณชายหาด ดังนั้น

ในการส่งเสริมการตลาดและการแนะนำ ผู้ประกอบการควรจะพิจารณาถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวประกอบกับช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวด้วย โดยในช่วงระยะหยุดยาว ส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์ให้มีนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว เช่น วันธรรมดา หรือวันหยุดปกติ ควรเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการพื้นที่พักผ่อนและความสงบเป็นส่วนตัวสูง เช่น ผู้ที่มีรายได้สูง มีอายุ และสามารถพักผ่อนค้างได้ระยะเวลายาวนานขึ้น เป็นต้น อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมเฉพาะหรือให้ความสะดวกแก่นักเรียน นักศึกษา ในกรณี que เดินทางมาเป็นกลุ่ม จะช่วยทำให้มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะที่กล่าวมาแล้วนั้น พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว รูปแบบการพักผ่อน และกิจกรรมการพักผ่อน มีความสัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นของบริเวณชายหาดชะอำอย่างมีนัยทางสถิติที่นัย แต่การศึกษาครั้งนี้มีลักษณะเฉพาะของหาด ทำให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น ควรให้หน่วยงานหรือผู้ที่สนใจด้านการท่องเที่ยว ได้ศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันคือ

1. ทำการศึกษาวิจัยบริเวณพื้นที่ชายหาดชะอำที่ต่อเนื่องตลอดปี

2. ทำการศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันเชิงเปรียบเทียบระหว่างแหล่งท่องเที่ยวประเภทเดียวกัน

3. ควรเป็นลักษณะการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้ กับแหล่งท่องเที่ยวที่สงบ และมีความเป็นธรรมชาติ โดยอาจจะ เน้นลงลึกในรายละเอียดมากขึ้น

4. ทำการศึกษาวิจัย ระดับความหนาแน่นที่ ผู้ประกอบการและคนในท้องถิ่นพึงพอใจในการประกอบธุรกิจ ที่อาจจะเน้นภาคอสังหาริมทรัพย์ หรือภาคการค้าการขาย ในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

กฤษณา ปานสุนทร. (2539). การมีส่วนร่วมของเจ้าของห้องชุด ในการบริหารทรัพย์สินส่วนกลางอาคารชุดพักอาศัยระดับ ราคาปานกลาง. วิทยานิพนธ์ ดพ.ม., จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กอบกุล วิวิธมงคลไชย. (2542). แนวทางการลดผลกระทบต่อ การพัฒนาโครงการงานก่อสร้าง ส่วนช่วงเตรียมงาน ก่อสร้าง (Pre-construction). วิทยานิพนธ์ สด.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และสุชาวดี มิตรผล. (2547). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฉลิม สุจริต. (2543). **รูปแบบการพัฒนาโครงการสถาปัตยกรรม**. (3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุมพล งามผ่องใส. (2545). **รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ ของการวางแผนสภาพแวดล้อมในเขตเมือง**. (2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุมพล งามผ่องใส. (ผู้บรรยาย). (12 มกราคม 2549). **วิทยาศาสตร์และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม**. คณะวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชุมพล งามผ่องใส. (ผู้บรรยาย). (20 เมษายน 2549). **สมรรถนะ การยอมให้มิได้สูงสุดในระบบสิ่งแวดล้อม**. คณะวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดุสิตี ทิพพัส. (2538). **สถาปนิกสยาม: พื้นฐาน บทบาท ผลงาน และแนวคิด (พ.ศ.2475-2537)**. (1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภราเดช พยัฆวิเชียร. (2545). **เกณฑ์การวางแผนพัฒนาโครงการ ด้านสิ่งแวดล้อม**. (10). กรุงเทพฯ: เมฆาเพรส.

ภราเดช พยัฆวิเชียร. (2545). **จิตวิทยาสังคมร่วมสมัย**.

วารสารการท่องเที่ยวไทย. ปีที่ 12, หน้า 24-36.

โยธิน ศันสนะยุทธ และชุมพล พูลภัทรชีวิน. (2540).

จิตวิทยาสังคมและสิ่งแวดล้อม. (1). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เลอสม สดาศิตานนท์. (2549). **แนวคิดสถาปัตยกรรม:**

พื้นฐานการออกแบบเพื่อตอบสนองสภาพแวดล้อม. (2).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2540). **มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อ**

การออกแบบและวางแผน (พฤติกรรมมนุษย์กับ

สภาพแวดล้อม). (5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรินทรา เดชะวีรยุทธ. (2545). **แนวทางและองค์ประกอบ**

วางแผนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ. (2).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2548). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกวัย:**

Lifespan Human Development. (6). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรศักดิ์นายนานุกุล. (2548). การวางแผนโครงการและศึกษา

ความเป็นไปได้ Project Planning and Feasibility

Study. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอื้อมพร วิสมหมาย. (2539). **เกณฑ์การบริหารจัดการพื้นที่**

สาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจ. วิทยานิพนธ์

กษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

Abbott, D. and Pollit, K. (1982). **Hill Housing**. New York:

Witney Library of Design.

Lynch, K. (1980). **Site Planning**. Massachusetts: M.I.T.

O'Reilly, A. M. (1994). **Tourist Charring Capacity**

Concept and Issues. New York: F.A. Praeger.

Pearce, D.G. and Kirk, R.M. (1968). **Charring Capacities**

for Coastal Tourism. London: The Industry and

Environment.

Robert, C. K. and Floyd, M. B. (1978). **Property**

Management. New York: McGraw - Hill.

Snyder, J. C. (1980). **Introduction of Architecture &**

Environment. New York: McGraw-Hill.

>> Arun Sirjanusorn

Arun Sirjanusorn was born in Thai, in 1979. He received the B.Arch. degree: architecture program from Khonkean University, Thailand, in 1999, the M.Arch. degree: architecture management from Chulalongkorn University, Thailand.

He joined the business development senior manager at Vilailux Development Co.,Ltd., from 2010 to present. And guest instructor at Thammasat University. His research interests are in real estate management, facility management, retail management, project management and environmental impact assessment.